GAZETA LWOWSKA.

We Środę **Nro. 103.** 6. Września 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z *Węgier.* —

Gazeta Preszburgska z d. 23. Sierpnia zawiera co następuie:

Posiedzenie Seymu 136te odprawione w d. 22. t. m., otworzone zostało w Izbie Stanów odczytaniem Oświadczenia na piśmie odebranego od Izby Magnatów względem Poselstwa z d. 21. t. m., które potém Dyktaturze oddane, a d. następuiącego na Posiedzeniach cyrkularnych wzięte było pod rozwagę.

W dniu 26. ułożony w téy mierze proiekt do Poselstwa wniesiono na obrady 137go Posiedzenia Seymu, i w końcu Posiedzenia odesłano ieszcze samo Poselstwo Izbie Magnatów, która wczoray na 138mem Posiedzeniu w téy mierze obradowała.

— Z *Tyrolu.* —

Goniec Tyrolski umieścił z Insbrucka z d. 24. Sierpnia co następuie: Wczoray wieczorem ziechał tu Arcyxiążę Rainery, Wicekról Królestwa Lombardzko-Weneckiego, z Małżonką swoią w pożądaném zdrowiu, i wysiadł w C. K. zamku. Dzisiay rano raczył Arcyxiążę oglądać osobliwości w kościele S. Krzyża i Muzeum Narodowe, poczém Arcyxięstwo udali się w dalszą podróż przez St. Johann do Wiednia.

— Z *Styryi.* —

Arcyxiążę Leopod, W. Xiążę Toskański, przybył w d. 21. Sierpnia wieczorem do Judenburga, pod imieniem Hrabiego Pitiglione, i dnia następuiącego wyiechał przez Leoben i Vordenberg do Eisenerz, z kąd w d. 23. w dalszą udał się podróż przez Bruck i Maria-Zell do Weinzierl.

Gazeta Klagenfurtska z d. 23. Sierpnia donosi: Dnia 21. b. m. przed południem przybył tu Jego Cesarzewiczowska Mość Arcyxiążę Leopold, W. Xiążę Toskański, ze swoim orszakiem, i odmieniwszy konie na poczcie, udał się daléy do Persenbeug. (*G. Wied.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Monitor zawiera z Mexyku z d. 28. Maia co następuie: Rząd Mexykański, ożywiony życzeniem zostawać z Dworem Rzymskim w dobrém porozumieniu, postanowił wysłać do Rzymu Posła, aby trwałą zgodę między obudwoma Państwami do skutku przywiódł. Oraz ustanowione będą dwie Kommissyie, aby ułożyć dostateczną Instrukcyią, od któréy ten Poseł niema odstąpić. Raport téy Kommissyi do Senatu wniósł na następuiące przepisy:

1) Religiia Rzeczypospolitéy iest Katelicko-Rzymsko - Apostolska. Naród opiekuie się oną przez swoie ustawy, i nie dozwala wykonywania inney.

2) Rząd Mexykański użyie wszelkich środków, aby utrzymać i ustalić węzły iedności z Biskupem Rzymskim, którego za głowę całego Kościoła uznaie.

3) Rzeczypospolita, względnie nauki wiary poddaie się Soborom ekumenicznym: lecz wolno iéy iest uchwałę tych Soborów, co się dotycze karności kościelnéy, przyiąć lub nie.

4) Kongres Jeneralny Mexykański ma wyłączną moc urządzić wykonywanie prawa prezenty w całym kraiu Ziednoczonych Stanów Mexyku.

5) Równie ten Kongres zastrzega sobie prawo ustalić i urządzić dochody Kościoła.

6) Arcybiskup Mexykański tworzy, łączy, rozdziela, słowem organizuie poiedyńcze Dyiecezyie biskupie, stósownie do ustanowionych przez Kongres Jeneralny cywilnych granic.

7) Ten sam Arcybiskup, lub w niedostatku tego, naystarszy Biskup kraiu, potwierdzi wybór Szufraganów. Ci, ze swéy strony stwierdzaią wybór Arcybiskupa. W obudwóch przypadkach ma być o tém Papież zawiadomiony.

8) Wszystkie sprawy kościelne, stósownie do rozkazów przez kościelne prawa i ustawy kraiowe przepisanych, ostatecznie kończyć się będą w Rzeczypospolitéy.

9) Cudzoziemcy w Rzeczypospolitéy nie mogą żadnego poruczonego onym przez mandat Aktu, kościelnego sądownictwa wykonywać.

10) Zakony płci oboiéy zachowywać będą

)(

ścisłe regnły swoich Zakonów, iak dalece nie sprzeciwiaią się ustawom Rzeczypospolitey i ustawom Kanonicznym. We wszystkich owych przypadkach, w których dawniey udawały się do zagraniczney Władzy, podlegać będą Arcybiskupom.

11) Arcybiskup ma moc (którey także Biskupom udzielić może), przystąpić do sekularyzacyi tych klasztorów płci oboiey, które tego żądać będą.

12) Papież ma być proszony o zwołanie powszechnego Soboru.

13) Rzeczypospolita posełać będzie Papieżowi roczne 100,000 pezos (500,000 franków), iako dobrowolną ofiarę na opędzenie wydatków Stolicy Swiętey.

14) Maią być z innemi Rzeczypospolitami Amerykańskiemi rozpoczęte układy, dla porozumienia się względem środków dotyczących się spraw Kościoła, aby o ile być może iak nayprędzey przełożyć można Jego Swiętobliwości plan iednostayny.

15) Rząd Mexykański, co się dotycze Artykułów, względem którychby nie można osiągnąć żądaney iednostayności, osobne wyda rozporządzenia.

Kongres w Bogocie ukończył swoie nadzwyczayne Posiedzenie w dniu 28. Maia, upoważniwszy Władzę wykonawczą przez ustawę, użyć wszelkich środków do wypłacenia zaległych procentów długu Stanu, i przezto przywrócić kredyt publiczny. Dziennik wychodzący w Bogocie, *el Constitucional*, donosi obszernie o poruszeniach Jenerała Paez, i kończy oświadczeniem, iż należy bliższych oczekiwać wiadomości, zanim będzie można o tych wypadkach pewny sąd wydać. — Podług listów odebranych wprost z Laguayra z d. 3. Lipca, nie zaszły tam aż do owego czasu żadne kroki nieprzyiacielskie; atoli Jen. Paez wszelkiemi sposobami wzmacnia swoie siły. Zwołał on w Walencyi nieiako Kongres, dla naradzenia się nad formą Rządu, którą ma mieć Panstwo Wenezueli. Z resztą mówią, że eskadra hiszpańska, która przed Kartageną krążyła, powróciła iuż do Kuby.

Według listów z Montevideo z dnia 14. Maia, przybył tamże z Rio nowy Admirał Brazyliyski, młody, czynny człowiek, z dwiema fregatami i dwoma brygami woiennymi. Natychmiast zawiesił on w obowiązku Admirała Lobo wraz z trzema iego Kapitanami, i posłał ich do Rio, gdzie stawieni będą przed Sądem woiennym; wydał wraz nowe rozporządzenia do ścisleyszey blokady Buenos-Ayres, i mówią, iż czeka tylko na okręty bombardyierskie, aby na to miasto uderzyć. — Z drugiey strony donoszą, że eskadra z 3 fregat, 3 korwet i 4 brygów złożona, przez Buenos-Ayres u Rzeczypospolitey Chiliyskiey kupiona, wyszła pod żagle z Valparaiso pod sprawą Admirała Guise na rzekę la Plata. (*G. Wied.*)

Brazyliia.

Z Rio-de-Janeiro donoszą z d. 13. Czerwca: Cesarz Jegomość opuścił dzisiay stolicę i udał się do swoiego zamku letniego Santa-Cruz.

W d. 1. t. m. przybył tu Poseł Francuzki, Baron de Chabrol na fregacie, Sekwana, i przywiózł ratyfikacyią traktatu handlowego zawartego między Brazylyią a Francyią, którey wymiana w kilku dniach nastąpi.

W skutek wyroku Cesarskiego z d. 26. Kwiet. zniesiony iest całkiem dekret z d. 14. Grudnia 1822, nakazuiący nałożyć Sekwestr na wszystek maiątek Portugalczyków. — Naczelnik tuteyszego urzędu cłowego uwiadomił, iż wszystkie okręty narodów obcych, przy zawiianiu swoiem muszą urzędowi celnemi złożyć deklaracyią ładunku podpisaną przez Konzula lub Wice-Konzula Brazyliyskie, rezyduiącego w mieyscu, z którego wypłynęły inaczey nie będą wpuszczane. Równie okręty Brazyliyskie żegluiące z Brazylyi, muszą mieć podpisane swoie deklaracyie przez Konzulów kraiu tego, do którego płyną.

Na Kongresie w d. 8. Czerwca toczyły się rozprawy nad raportem wydziału handlowego i przemysłu, który przełożył ustawę, iżby dla wsparcia przemysłu Rząd i religiyne korporacyie obowiązane były we wszystkich swoich instytutach tylko wyrobów kraiowych używać. Jednak przełożenie to iako sprzeciwiaiące się wolności handlowey, zostało odrzucone.

Eskadra Brazyliyska przed Monte-Video składa się teraz z 10 dobrze osadzonych okrętów woiennych, powiększey części przez Anglików dowodzonych. Jednakowoż Admirał Buenos-Ayreski Brown, podług naynowszych wiadomości z owych okolic, stoczył z Brazyliyczykami potyczkę, i odniósł zwycięztwo. (*G. Wied.*)

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Wiadomości z Londynu z d. 15. Sierpnia zawieraią:

Rada wydała rozkaz zakazniący przypuszczać okręty Amerykańskie do naszych Antillów. Niedawno dozwolił Rząd Angielski, że Amerykanie północni wszystkie płody osad Angielskich na swoie okręty ładować, i bezpośrednio do swoiego kraiu wprowadzać będą mogli, pod warunkiem, iż okręty Angielskie, które ten sam handel pro-

wadzą, używać będą tych samych przywileiów, co i Amerykańskie. Zamiarem Anglii było, uczynić dobrze tak osadnikom w naszych wyspach Antilskich, iakoteż ile możności nadać wolność handlowi z naszemi osadami. Zdaie się, że ten warunek nie został wypełniony, i okręty Angielskie, które przywożą towary osadnicze do Ziednoczonych Stanów większym podlegaią opłatom, iak okręty Amerykańskie u nas. Ztąd wypływa, że powiększey części handel ten prowadzą okręty Ziednoczonych Stanów. Ministrowie nie mogli dłużey dozwolić takiey nierówności.

Cena towarów osadniczych podniosła się znacznie w Londynie d. 18. Sierpnia i spodziewano się, iż więcey ieszcze się podniesie.

Jeśli Gazety Irlandzkie nie przesadzaią, tedy głód w tym kraiu do strasznego doszedł stopnia, a do tego ieszcze choroby niszczące trapią mieszkańców.

Okręt, Nowa Angliia z Kalkuty do Filadelfii płynący spotkał w d. 4. Marca przy uyściu rzeki Hooghly statek parowy, Przedsięwzięcie. Kapitan statku udzielił tey wiadomości, że woysko Angielskie stanęło przed stolicą Birmanów a dowódca tegoż Sir A. Campbell, oświadczył wziąć ią szturmem, ieśli traktat pokoiu niebędzie we 24 godzinach podpisany.

Globe zapewnia, iż urzędnicy celni tylko dla tego byli na okrętach parowych przeznaczonych dla Lorda Cochrane, aby przekonać się, czyli nie wywożą broni prawem zakazaney. Do zatrzymania samych okrętów nie byli upoważnieni żadną ustawą niteż przez urząd celny umocowani. (*G. Wied.*)

Times utrzymuie, że przyczyna upóźnionego odpłynienia statków parowych przeznaczonych dla Lorda Cochrana pochodzi z uderzaiących błędów ich mechaniczney budowy. Osoby, które miały dozór, aby uwolnić się od odpowiedzialności radzą teraz Kapitanom, iedynie za pomocą żagli wypłynąć na morze. (*D. Au.*)

Niemcy.

W d. 19. Sierpnia owdowiała Królowa Bawarska wraz z Królewnami Maryią i Ludwiką wyiechała z Karlsruhe do Luzianny.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 26. Sierpnia umieścił następuiący artykuł:

Dzisieyszy Dostrzegacz Tryiestyński donosi: »W d. 21. t. m. przybył tu godny wiary podróżny, który wszystkiego, o czem mówi, był naocznym świadkiem. Wspomniony podróżny przybywa z Archypelagu, i to w ostatku z Syry, zkąd w d. 31. z. m. odpłynął. Jako podróżny znaydował ón się na C. K. okręcie, który w d. 22. Lipca stał na kotwicy w Napoli di Romania. — W tey twierdzy było 10,000 ludzi. Kolokotroni, który nimi dowódzi, nalegał wyruszyć z nimi przeciwko Ibrahimowi Baszy, który ma iść przeciwko Napoli; lecz woysko wzbraniało się opuścić twierdzy, mówiąc, że postanowiło bronić twierdzy, ale nie stawiać czoła nieprzyiacielowi w otwartém polu. Pod twierdzą znaydowało się mnóstwo biednych zbiegów ze środka Morei, umieszczonych w nędznych barakach. Twierdza opatrzoną była obficie w żywność i potrzeby woienne. W d. 23. spotkali przed Napoli di Malvasia Angielską brygantynę, którey Kapitan onym opowiadał, że wiezie potrzeby woienne, i przybywa z Londynu, zkąd przed 44 dniami wypłynął, a przeznaczony do Napoli di Romania. — W d. 24. zawinęli do Tyno, gdzie stały na kotwicy: C. K. fregata Bellona, na którey znaydował się naczelny Wódz, Margrabia Paulucci, C. K. fregata Hebe, C. K. korweta Karolina i C. K. galiota. Podczas dosyć mocnego połnocnego wiatru widzieli oddział floty Greckiey pod sprawą Admirała Sachturi wraz z pięciu branderami w liczbie 27 okrętów, z zupełnie rozpuszczoonemi żaglami zbliżaiący się, który pode wsią S. Nicolo w nieiakiém oddaleniu od fregaty Hebe i korwety Karoliny kotwicę zarzucał. Bryg Grecki do wspomnioney eskadry należący, płynął wprost przeciwko Bellonie, chcąc ią pozbawić wiatru. Kommendant fregaty widząc tak podeyrzany obrot, rozkazał brygowi przez wystrzał oznaymić, iżby się oddalił, gdy zaś tenże płynął daley, zatém fregata wystrzeliła dwa razy bez zamiaru uszkodzenia bryga. Że zaś tenże i potém nie zwracał, przeto fregata tak dalece wystrzałami swoiemi ugodziła bryg Grecki, iż musiał popłynąć do Syra dla naprawienia. Margrabia Paulucci znalazł w Tino wielką Hydryiocką korsarską polakrę i bryga Spezzyiockiego, z których pierwsza zebrała przeznaczoną do Konstantynopola Rossyyską bombardę, opanowawszy tak okręt, iakoteż ładunek, i drugi podobnież Rossyyski okręt zrabowała. W skutek reklamacyy w tey mierze do naczelnego Dowódcy zaniesionych zmusił tenże bryg Spezzyiocki złożyć iako wynagrodzenie za szkody 2,500 piastrów, i żądał po Hydryiockiéy polakrze 12,000 piastrów iako wynagrodzenie za Rossyyską bombardę. Ponieważ Kapitan rzeczonego Greckiego korsarskiego okrętu oświadczył, iż nie w stanie tey summy zebrać; przeto postanowił Jenerał zaprowadzić go do Hydry, gdzieby mu żądaną summę wypłacono. Admirał Grecki Sachturi ofiarował się żądane 12000 piastrów złożyć, iednak Jenerał Paulucci tego nie przyiął, w d. 26. Lipca ze swoią eskadrę popłynął do Hydry i okręt Hydryiocki ze sobą tamże poprowadził. Admirał Sachturi popłynął także w

tym samym czasie ze swoią eskadrą ku okolicy wyspy Samos. — Wspomniony podróżny powiada daléy, iż widział flotę Otomańską pod rozkazami Kapudana Baszy, któréy część stała pod białym przyłądkiem na przeciwko Scio, a druga część krążyła na morzu pod Scala nuova. Oddział téyże obrócił się ku Suda, aby się połączył z flotą Egipską. Flota Otomańska liczyła 45 żagli i składała się z 4 okrętów liniowych, 2 rozbroionych trzechpokładowych, 12 fregat i z reszty korwet i brygów. Między ostatniemi znaydowała się także wielka korweta, któréy osada wyiąwszy pierwszego i drugiego Kapitanów całkiem z Franków złożona była. Osada ta przysięgała, iż w sposobie przykładnym zemścić się chce na Grekach za okropną śmierć, którą trzydzieści z ich narodu marynarzy na Tureckiéy fregacie poniosło, co przed dwoma laty pod wyspą Syra dostała się w ręce Greków. — Przez tę samę sposobność dowiaduiemy się, iż na wyspie Samos dwa stronnictwa panuią, z których iedno poddać się chce W. Porcie, a drugie iest za dalszém prowadzeniem woyny.«

Tenże Dostrzegacz Tryiestyński z dnia powyższego zawiéra daléy następuiący wyimek z listu z Syra z d. 17. i 19. Lipca: »Dzisiay dowiedziałem się, że Kapitan Matteo Martinolich z Austryiackiéy kupieckiéy galioty Bona Dea, i Buchhalter Simone Minarich, tymczasowy Kapitan Rossyyskiéy brygantyny, Trzéy Bracia, ładownych balkami, z których pierwszy do Damietty, drugi do Alexandryi był przeznaczony, przez Ipsaryiockiego bryga pod Alexandrettą zrabowane i potém do Napoli di Romania zostały zaprowadzone. Rozboie morskie iuż nie są tak częste, ponieważ wszystkie okręty Greckie zebrały się pod Hydrą, aby uważać poruszenia floty Tureckiéy; tymczasem zdarzaią się tu i owdzie wypadki podobne i dopiéro przed kilka dniami Rossyyskiéy brygantynie, Telemach pod Kapitanem Giacomo Karavia, zabrał Grecki mystyk żywność i pieniądze; lecz nie tykał ładunku zboża. — W d. 8. Sierpnia wieczorem płynęła eskadra Turecka z 22 żagli przed Syra; przeznaczona ona była do Suda, zkąd udać się miała do Modonu, dla połączenia się tamże z flotą Egipską, i potém (tak przynaymniéy słychać) uderzenia na Hydrę, podczas, gdy Kapudan Basza działać będzie przeciwko Samos. — Wspomniony Kapudan Basza wyszedł pod żagle z flotą swoią w d. 13. Lipca, i obrócił się ku Mytilenie. Wszystkie okręty Greckie stoią pod Hydrą, i nikt nie wié, czyli oddział iaki pośpieszy na pomoc wyspie Samos.«

Przypisek z d. 19. Lipca: »Wczoray rano Austryiacka flotilla pod rozkazami Jenerała Margrabiego Paulucci złożona z 1 rozbroionego okrętu liniowego, 1 fregaty, 1 korwety, 2 galiot i 2 penisz pokazała się na morzu pod Tyno i niżey Miconi zarzuciła kotwice.«

Inny wyimek z listu datowanego z Syra z d. 28. Lipca podobnież w Dostrzegaczu Tryiestanskim opiewa: W odwołaniu się do moiego przeszłego listu z d. 17. t. m. donoszę WPanu, że obadwa okręty o których namieniłem, mianowicie Rossyyska brygantyna, Trzey bracia, pod Kapitanem Minarich, i C. K. galiota, Bona Dea, pod Kapitanem Martinolich przybyły tu z Napoli-di-Romania gdzie ich ładunek zabrano, i pod zasłoną Angielskiey fregaty Cambrian, dowodztwa Kapitana Hamiltona popłyną daley do Smyrny. — Jenerał Margrabia Paulucci udał się do Miconi, i wybrał tamże 1000 piastrów, które ta wyspa dawno wypłacić była powinna, iednakowoż w tym celu musiał 400 ludzi na ląd wysadzić, aby mieszkańców zmusił do złożenia wspomnioney summy. Po tey operacyi, zaszłey w d. 21. przybył ón tu, lecz w kilka godzin popłynął do Tino, gdzie zabrał hydryocką polakrę i bryga spezzyiockiego, które rossyyskie okręty zrabowały.—(Następniące opowiadanie tego faktum zgodza się zupełnie z powyższemi). — Komodor Hamilton przybył w d. 22. do tuteyszego portu, i kazał czterech poniżéy wymienionych kupców Ambrosius Scaramanga, Konstantin Glipipi, Stephan Cappari i Ciput Jagni obwinionych, że rozboyników morskich wspierali, aresztować, i na swoią fregatę przyprowadzić; poczém zalecił wszystkie przeyrzeć składy, dla przekonania się, czyli nie znayduią się w nich zrabowane Angielskie towary, lecz bardzo mało lub wcale nic nie naleziono. — Pod Tyno stoi eskadra grecka o 34 żaglach, przeznaczona na morze pod Samos gdzie przybył iuż Kapudan Basza.« (Tu dodaią, że bryg grecki, który zwyczaynemi znakami ze strony Bellony wezwany, pogardził, od ognia owey fregaty utracił maszt; a drugi wraz z żaglami został uszkodzony.)

Dostrzegacz Tryiestanski z d. 26. Sierpnia donosi, że pierwszy statek parowy pocztowy, wypłynie w dniu wspomnionym o godzinie 5 z południa do nowego portu Monfalcone, a dnia następuiącego rano o godzinie 4 znowu do Tryiestu powróci. Takie podróże będą się codziennie odbywały.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 36. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.